

דוגמניות בית-ספר "אורט" רחל קולט (מרכז) ורחל פואנו (שמאל) בתצוגת הגמר של בית-הספר.

אחדות כמקצוע לחיים, אחרות כתחביב

השתחרר לא מזמן מן הצבא הכיר בחורה, צעירה תל-אביבית ולאחר תקופת הכרות קצרה מאד החליט לשאתה לאשה. כשנקבע יום הנשואין החליטו הורי הכלה, מסיבות שכתב הארץ לא טרח להסבירן, להשיא לחופה, לאחר שהיה באפשרותם לנצל את דמיון הגמור של שתי האחיות התאומות. מעשה התרמית נוסח לבן הארמי בוצע בהצלחה. הבחור השחיל את טבעת הנשואין על אצבעה של אחות כלתו. משעמד על טעותו, סירב להשלים עם המציאות, הציע לתת גט לאשתו. הורי הכלה חשבו אחרת, לדבריהם לא היתה שום טעות והבחורה המקודשת היתה זו שהכיר הבחור מלכתחילה. לה. הענין עטו על הידיעה כדבורים בקרוב לבית המשפט.

בניגוד לסיפור המקורי של העתונאי האל-מוני בתנ"ך, לא כלל סיפור ישראלי זה אף פרט אחד המאפשר זיהוי — שמות המעורבים, שם הרב שפרך את החופה, המ קום שבו נערכה החופה, שם העורך-דין המטפל בענין, עתונאים מנוסים משכו ב"כתפם, סברו כי ראוי את יד הדמיון החמי-סיני, אחרים עטו על הידיעה כדבורים עצי-לות, העתיקוהו ללא כל בירור נוסף.

לאלה שהתאמצו לגלות את עקבות הסיפור הסנסציוני, חיכתה אכזבה. כל העקבות נעלי-מו, כאילו בלעה אותם הארץ.

העתונאי התייחד

העיר העתיקה בירושלים היתה סגורה. שוטרים אנגליים חסמו את הדרכים, אי-אפשר היה לקבל כל ידיעה על המהומות שהתחוללו מעבר לחומה. רק עתונאי אחד הצליח לפרוץ את מסך ההשתקה. היה זה אלכסנדר זאבור.

הוא ניגש לטלפון ציבורי, צלצל למפקד משטרת העיר העתיקה, הציג את עצמו כ"סנסור, המפקח הכללי של משטרת ארץ-ישראל. הקצין בצד השני מיהר למסור דו"ח מפורט על כל מה שאירע וקוראי דואר-היום, עתונו של זאבור, יכלו לקרוא את הסקופ הגדול.

היה זה מעשה אופייני לזריוותו של זאבור, אחד הוותיקים (58) בעתונאי ישראל ואחד המוכשרים שבהם, שידע לחרוג הרחק מגבולות המקצוע, ולהרחיב בכך את אופקו הרחוביים והכלכליים.

הנאה עם המועיל. אולם לא על סקופים עתונאיים בלבד נבנתה הקריירה של זאבור. כאשר פשט דואר היום את רגל, החליט זאבור על הצעד הבא, החשוב ביותר בחייו. יחד עם עתונאי אחר, יסד את העתון המיוחד.

עד כמה היה זה עתון מיוחד, זוכרים עד היום רוב קוראי העברית בארץ. אלה שלא הספיקו להכיר את יצירות-הפאר של זאבור מקרוב, שמעו עליהן מפי בוגריהם.

חוקית. הקיבוצים, שרבים מהם נפלו קרבן לרביית קצוצה, דורשים הטלת עונשים. בנק ישראל מתנגד להטלת עונשים, שותק בענין ההעלאה. הממשלה, לעומת זאת, החליטה להטיל עונשים על נושכיי-נשך. התנגדה להעלאת הרביית.

השבוע הודיע שר-המסחר והתעשייה פנחס ספיר, שהוא כיום איש-אימונו הכלכלי של ב"ג, כי בקיבוץ יוגש לכנסת חוק הרביית החדש. הסיכויים לשינוי במצב ספסרות-הארצי: אפסיים.

חנוך

דוגמניות כים

רחל קולט, דוגמנית חניגנית וחיכנית, עלתה על הבמה המקושטת של בית ציוני אמריקה בתל-אביב, לקול תשואות הצופים. היא קדה קידה קלה, הסתובבה סביב עצמה בהציגה את תלבושתה, הרימה את חצאיתה עד ללכניה, הקלה יצא מכליו. מחצאות הכפיים עלו לראשה של הדוגמנית: היא נשארה על הבמה, עד שהיה צורך להורידה משם בכוח.

רחל קולט היתה פעוטה בת שלוש בלבד. אפילו לגן טרם הלכה. אולם היא ביצעה את תפקידה באמונה, עשתה חזרות משך ימים רבים לפני הראי בבית ולפני חלונות הראווה ברחובות. ביום שלפני הופעתה, לא אכלה ולא ישנה מרוב התרגשות.

שמלת ערב ביממה. רחליה לא היתה היחידה. בתצוגת האופנה של ארגון נשי אורט, הופיעו משך שעה ארוכה בנות חניגניות, מגיל שלוש עד 18, הדגימו עשרות מוצרי אופנה, יצירת תפירת אורט.

הנערות לא היו תלמידות בית-ספר לדוג' מניות אלא התופרות עצמן; בחורות מרמ"ה, ירושלים ותל-אביב, שלמדו משך שלוש שנים את מקצוע התפירה בבתי-הספר של אורט, תוך כדי רכישת השכלה תיכונית. חלק מהן למד את התפירה כמקצוע לחיים; אחרות רק מתוך תחביב, כדי שיוכלו לתפור את שמלותיהן בעצמן.

שמלות הערב והקוקטייל שהוצגו על-ידי הבנות, ואשר היו למעשה עבודת המיבחן שלהן, לא נפלו ביופין ובהעזתן מיצירות מיטב סלוגי האופנה התל-אביביים.

גילתה דוגמנית מרים קפואנו (18), כיצד יצרה את שמלת הערב שזכתה לתשואות מרובות: "גורתי ותפירתי אותה במשך 24 שעות, זאת היתה עבודת הגמר שלי."

העיר גבר בעל נסיון: "בעד שמלה כזאת לוקחות לייל שליפיר או לולה בר 500 לרות."

עתונות

בורא פרי, הארץ

הסיפור שהופיע בהבלטה בהסגרת מיו-חדת, בהארץ היה מרתק מאד: צעיר ש-

ידוע הוא כי גם הבנקים הגדולים במדינה הצטרפו לניצול מחפיר זה של מצוקת האש-ראי. אחרים מהם המציאו שיטות מקוריות ביותר לעקיפת החוק הקיים בארץ (עוד מי-מי התורכים) המגביל את הרביית 9.9% השיטה המסורתית והמכובדת היא זו הג' הוגה, למשל, בבנק חשוב כמו ב"ג, המור סיף 3% דמי עמלה וניהול-חשבון על 9% הרביית. בס"ה: 12%, מחיר זול מאד ביחס. בנקים אחרים, כמו בנק איגוד, מגיעים לפי אותה שיטה ל-15%. בנק שני, מכובד יותר, כבר הגיע ל-18%, בעוד שהבנקים ה"גרמניים", כמו בנק פויכטוונגר, אלרן ורפת מסתובבים מסביב ל-20%. לעומת זאת הגיעו הבנקים ה"עיראקיים" ל-24%.

שיטות האנוניות. השיטות המעשיות מרובות ומגוונות. כמה מהן גאוניות ממש. כך מסתפק בנק אחד ברביית חוקית, ל"הלכה, כשהוא מעביר לחשבונו של הלוקח הלוואה בסך 10 אלפים ל"י, הוא מוסר הר' ראה לקופה להרשות לו למשוך רק 5 אלפים. הרביית מחושבת לסכום המלא, מ"גיעה למעשה לשיעור הכפול. כל העיסקה חוקית בהחלט — להלכה.

בנק אלרון נהג אחרת. לקוח שבא למ"סור לו שטר לנכיון (היינו לקבל תמורת השטר הלוואה עד ליום הפרעון) נשלח ל"מוסד כספי אחר, בשם נציח, השוכן לתפ"ארת באותו בית ומשתמש באותה מרכזית הטלפון. מוסד זה קונה את השטר (רק אם הוא בטוח לגמרי) תמורת נכיון של 24 עד 30 אחוז.

עולים על כולם בנק אסיה, קופת מזוהה וחסכון. לקוח מסויים, שביקש הלוואה של 500 ל"י לחצי שנה, שילם למשל, את התשלומים הבאים: נכיון (7 ל"י), גובינג על שטרות (1.350 ל"י), 9% רביית (19.780 ל"י), קר מיסיון על נכיון (12.733 ל"י), קומיסיון עבור פיגורים (6 ל"י), דמי חבר ודמי כניסה (37 ל"י), דמי חבר נוספים (5 ל"י). קבלות אלה לבדן מסתכמות לרביית מוס"חית של 31%, נוסף על החובה לקנות מניה שאינה מקנה שום זכות הצבעה וש"האיש אינו מעוניין בה. בסך הכל חתם ה"לקוח על שטרות בסך 666.100 ל"י, כדי למשוך 500 ל"י לחצי שנה.

עבירה פלילית. כדי להגביל את מע"שיהשוד של נושכיי-הנשך הפרטיים והצי-בוריים הציע אליעזר זיגפריד הופמן (74), מנהל בנק לאומי לישראל, להגדיל את הרביית המכסימלית החוקית, להקטין את הר"פער בין הרביית החוקית לבין הרביית הש"חורה. כתוספת חניגנית הציע הופמן הממוש"קף, יליד הולאנד, להפוך כל רביית גבוהה יותר לעבירה פלילית.

הצעה זו נתקלה במסלול של מכשולים. כל המוסדות המקבלים הלוואות ממשלתיות כרביית נמוכה, מתנגדים להעלאת הרביית ה-

את הכתבים לשים לב לפרט זה. שמואל תמיר, פרקליטו של גרינוולד, תבע כי התובע יפרט שוב את תשובותיו.

נאצים מוד גרמנים. ההפרשים לא היו רק סגנוניים, כמו השימוש במושג "נאצים" בשאלות והחלפתו במושג "גרמנים" כתשובות. הם נגעו גם לתוכן. תשובות לדוגמה:

(80) כיצד שוחררת בכל אחד מהמאסרים הרבים שנאסרת על-ידי הנאצים? תשובה: שוחררו אותי.

(116) במשך כל תקופת הכיבוש הנאצי חייב הרוב המכריע של יהודי הונגריה לע"נוד כוכב צהוב על בגדיהם. כיצד אתה השתחררת מכובת זו?

תשובה: כדוגמת חברי היודנראט וכמה מאות מעובדי הקהלה קיבלו אף חברי ועדתי ההצלה תעודות מסעם המשטרה ההונגרית והגרמנית. בתעודות אחרים מחברי הועדה נרשם על-ידי המשטרה הגרמנית כי נושאתי פטורים מחובת נשיאת הטלאי הצהוב. ל"פטור זה לא היה ערך חוקי, ולא נתקבל על דעת המשטרה. בכל זאת לא ענדתי את הטלאי הצהוב אלא למספר ימים, מפני שלא רציתי בכך.

מאחר שיש להניח שהיו עוד כמה מלויני יהודים שלא רצו בכך, אך עננו את הטלאי מאין ברירה, לא היתה התשובה מספקת ביותר.

(319) האם נכון שהנאצי קורס בכר ניהל איתך מה שקרוי בפיך משא-ומתן, בהסתמך על יפוי-כוח שקיבל לכך מראש הס. ס. היינריך הימלר?

תשובה: ניהלתי משא-ומתן עם קצין הס. ס. קורט בכר, אשר טען שיש לו לכך יפוי-כוח מהממונים עליו.

האם המפורש הושמט. השם ששטרות תשובות סתרו עדויות קודמות במשפטי קסטנר, הבטיח גם משפט זה להיות מעניין ביותר.

המשק

סדסורים לדבר אשראי

האשראי הוא הדם הזורם בעורקי המשק. אם אין הוא מגיע לאחד האברים, נידון אותו אבר להתנוונת ולמוות. אם אין מפעל מסוים מקבל את האשראי הדרוש, אין הוא יכול לפתוח בפעולה יצרנית. על-ידי שימוש בנשק זה יכול להב — אוצר המדינה — לדון כל חלק של המשק לחיים או לאבדון.

בשנים האחרונות הפך מצב האשראי בישראל לתקלה העיקרית של כמעט כל מפעל ואיש-עסקים. קם מעמד שלם של סרסורים לדבר-אשראי, המלחים כסף ברביית עד 35% לשנה, תמורת ערובות מוצקות. את המחיר משלם, בסופו של דבר, הצרכן.

חוק תורלי. כל זה ידוע כרבים. פחות